

monahale de pe pământul românesc și a elaborat *Patericul românesc*, apărut în 1980, care cuprinde „viața și cuvintele unor sfinți și cuvioși părinți ce s-au nevoit în mănăstirile românești (secolele III-XX)”. S-a profilat deci o lucrare de mari dimensiuni, care n-a mai putut include o parte din chipurile de călugări descrise în cele două volume mai sus menționate. Pe de altă parte, unii dintre monahii care au fost menținuți pentru a fi prezentați în *Pateric* au fost descriși mai pe scurt, dat fiind spațiul limitat, pierzându-se multe din detaliile ascunse ale nevoințelor lor.

În cartea de față încercăm să recuperăm, în varianta lor originală, viețile cuvioșilor care au apărut în cele două volume – *Chipuri de călugări îmbunătățiți din mănăstirile nemțene* și *Chipuri de călugări îmbunătățiți din mănăstirile românești*. Într-un prim volum publicăm acele vieți ale părinților care au fost omise din *Patericul românesc* sau care nu au beneficiat de un spațiu adecvat, urmând ca într-un al doilea volum să publicăm și viețile celorlalți părinți, în forma din manuscrisele originale.

Închinăm această carte memoriei Părintelui Arhimandrit Ioanichie Bălan, la împlinirea unui an de la mutarea sa la Domnul, și dorim ca ea să-i îndemne pe cititori la cinstirea și urmarea marilor călugări care au împodobit grădina duhovnicească a României. Fie ca ea să ne aducă aminte de toți înaintașii noștri – monahi sau credincioși – care au menținut aprinsă peste vremuri candela credinței ortodoxe și nădejdea învierii în Hristos.

Editura

PROTOSINGHELUL DANIIL PRICOP

Mănăstirea Slatina

– Suceava –

(1878-1968)

În primăvara anului 1923 intra pe poarta Mănăstirii Slatina un om între două vârste, senin la față și blajin la vorbă. Era un credincios din satul Găinești – Dumitru Pricop –, fiu de țăran, care de mic cunoștea Mănăstirea Slatina și frumusețea slujbelor Bisericii.

– Părinte stareț, zise el, m-am jurat lui Dumnezeu ca de azi înainte să vin la mănăstire să mă fac călugăr. Deși am 45 de ani, până acum nici nu m-am căsătorit, nici femeie n-am cunoscut și nu mai am pace să stau acasă, părinte. Sufletul meu cere să mă fac călugăr și să slujesc lui Dumnezeu. Primiți-mă dar și pe mine la sfânta mănăstire.

– Bine, frate Dumitre, te primesc, numai să ai dragoste de Dumnezeu și răbdare.

Un an de zile fratele Dumitru a fost rânduit la diferite ascultări și supravegheat îndeaproape de stareț și de duhovnic. El însă, cu smerenia și blândețea sa, cu

dragostea și râvna sa, i-a cucerit pe toți. Apoi părintele stareț l-a făcut călugăr cu numele de Daniil.

Ceea ce îl caracteriza pe părintele Daniil era bunătatea desăvârșită a inimii sale, dragostea lui mare pentru toți oamenii. Mărturisesc bătrânii din mănăstire și de prin sate că niciodată n-au văzut pe părintele Daniil supărat pe cineva, său certându-se cu cineva, sau vorbind de rău pe cineva, ci, dimpotrivă, totdeauna era senin la față ca cerul de primăvară, blând cu toți ca un porumbel, cu zâmbetul pe buze ca un copil, plin de milă spre fiecare, ca o adevărată mamă.

Ce să mai amintim de ascultare! Că unde îl trimiteau părinții, acolo se ducea fără nici o împotrivire. Și pe toate le făcea cu bucurie, cu rugăciune și cu spor. De aceea frații doreau să meargă cu sfinția sa la ascultare, pentru că îl aveau ca pe un adevărat părinte duhovnicesc. Apoi era nelipsit la biserică. Permanent stătea în strana lui și rostea rugăciunea lui Iisus. Iar când auzea cântările cele mișcătoare de suflet de la strană, părintele Daniil plângea singur ca un copil. Un plâns de bucurie din dragoste pentru Hristos.

Văzând părinții petrecerea vieții lui și bunătatea inimii, au cerut să fie făcut preot. În anul 1935 a fost hirotonit diacon și apoi preot. Astfel, soborul Mănăstirii Slatina se îmbogățise cu un nou slujitor al Sfântului Altar. Și ce frumos slujea părintele Daniil! Întotdeauna încet, liniștit, calm, cu multă căldură sufletească și gata oricând de Sfânta Liturghie. Oricând îl întrebai, era gata de slujbă.

Dar sfinția sa a fost cunoscut de localnici mai ales ca un renumit duhovnic. Era renumit nu prin adâncimea

cunoștințelor, nici prin asprimea canonică, ci mai ales prin marea și nemăsurata sa dragoste. Părintele Daniil era duhovnicul dragostei, al celor săraci și nevoiași, al celor întristați și nebăgați în seamă. Îi cucerea pe toți nu prin cuvinte, nu prin înțelepciune, ci numai prin dragostea și bunăvoința cu care îi primea, cu care le vorbea și prin care îi câștiga și le ridica moralul. O simplă întâlnire cu părintele Daniil, o mică vizită în chilia lui, o scurtă rugăciune și binecuvântare erau de ajuns spre a i se cunoaște sufletul, spre a i se simți dragostea, spre a fi întărit în bucuria și nădejdea mântuirii.

Părintele Daniil era părintele bucuriei curate, al nădejzii în Hristos. El nu vorbea oamenilor de iad, ci numai de rai, de fericirea dreptilor, de cântarea îngerilor. La aceasta contribuia foarte mult și seninătatea feței lui. Obrajii lui luminați, împodobiți cu barbă mare și albă ca zăpada, ochii lui pătrunzători, adesea umezi de lacrimi, buzele lui mângâiate permanent de zâmbet, apoi sfaturile lui pline de înțelepciunea omului bătrân, au făcut din părintele Daniil duhovnicul mult căutat al țăranilor, al oamenilor simpli și devotați lui Hristos. Când vedea pe cineva cunoscut, îndată îl întreba:

– Ce mai faci, puiuțule? Ai venit la biserică? Apoi îl îmbrățișa, îl binecuvânta și-l săruta pe frunte. Iar dacă cineva voia să-l întrebe ceva, îndată lăsa toate, îl apuca de mână și-l asculta cu dragoste.

Mai ales credincioșii din Bucovina au găsit în persoana părintelui Daniil duhovnicul lor preferat. Aceeași osârdie la cele dumnezeiești, aceeași inimă bună și binevoitoare, același suflet blând, iubitor de Dumnezeu și comunicativ. Iată pentru ce îl căutau întotdeauna bucovinenii!

- Unde mergeți, fraților? îi întrebau părinții.
- Mergem la Popa Dănilă de la Mănăstirea Slatina!

Iar cum băteau în ușa chiliei lui, părintele Daniil le ieșea în prag cu zâmbet pe buze și le zicea:

- Ce faceți, draguță, ați venit la spovedit?
- Da, domnu' părinte, am venit să ne mărturisim și să ne precestuim. Ne primiți și pe noi?

– Cum să nu, draguță. Iaca îndată. Ia stați coala la molitfă... Și începea molitfa de spovedanie. Apoi, unul câte unul, îi mărturisea pe toți. La urmă le citea și molitfele Sfântului Vasile cel Mare, le rânduia canonul cuvenit, pe unii îi slobozea la Sfânta Împărtășanie, pe alții îi sfătuia și pe toți îi folosea.

A doua zi, după slujbă, iarăși veneau fiii săi duhovnicești la chilia părintelui Daniil și-i ziceau:

– Binecuvântați-ne, domnu' părinte, să plecăm acasă!

– Domnul și Maica Domnului să vă blagoslovească, fiilor, calea, casa, masa, copiii, munca și pe voi pe toți, amin!

Inima veselindu-se, se veselește fața, spune în Pildele lui Solomon. Așa era și părintele Daniil. Totdeauna cu inimă bună, permanent vesel la față, niciodată supărat, pe fiecare îl îmbrățișa și îl săruta duhovnicește. Iar dacă vedea pe cineva supărat sau îl vedea plângând, îndată începea și bătrânul să plângă, căci cu fiecare se bucura și plângea, după cuvântul Domnului.

Dar părintele Daniil era și foarte milostiv. Nimic nu aduna pentru sine, nici bani, nici haine, nici alimente.

Tot ce primea de la credincioși sau de la mănăstire dădea, împărțea în toate părțile. Ajuta mamele cu copii mulți de prin sate, copiii de școală, văduvele, orfanii, săracii. Fiecare găsea la părintele Daniil un ban în dar, o bucată de pâine, o icoană, o vorbă duhovnicească de îmbărbătare. Poate tocmai pentru aceasta l-a ținut Dumnezeu în viață atâția ani, ca să miluiască pe toți.

Iar pentru multa sa bunătate și ascultare, părintele Daniil a fost rânduit și cu ascultarea de econom al Mănăstirii Slatina. Și era așa de osârdnic, că întotdeauna venea primul la orice lucru. El nu chema pe ceilalți frați, ci singur mergea întâi, apoi toți, văzând dragostea și ascultarea lui, mergeau după dânsul. Alteori îi îndemna pe frați:

– Hai, draguță, hai să mergem la sfânta ascultare! Și el mergea înainte la pădure, la adunat fân, la tăiat lemne, pe toți cucerindu-i cu blândețea și cu dragostea.

A fost un timp și eclesiarh. Intra de cu noapte în Sfântul Altar, aprindea candelile, făcea curățenie, pregătea prescurile și veșmintele preotului pentru Sfânta Liturghie. Apoi asista zilnic la toate slujbele, ajuta la strană și ieșea din biserică cel mai de pe urmă. Totul făcea cu bucurie, din convingere și dragoste pentru Hristos.

Părintele Daniil a fost un scurt timp și stareț al Sfintei Mănăstiri Slatina, tocmai în perioada grea a celui de-al doilea război mondial. Atunci sfinția sa a făcut un act de mare credință, de sacrificiu și curaj. Era în vara anului 1944, când luptele se apropiaseră de Carpați. Un grup de soldați străini, văzând frumusețea bisericii mari, zidite de voievodul Alexandru Lăpușneanu, au hotărât

s-o mineze și s-o arunce în aer. Mănăstirea era pustie. Toți părinții erau evacuați. Numai părintele Daniil starețul și schimonahul Iuvenalie Bârsan rămăseseră să păzească sfânta mănăstire. Ei amândoi n-au lăsat biserica fără slujbă, nici candelile să se stingă. Nici n-au conținut sfânta rugăciune ziua și noaptea în acele vremi cumplite.

Câțiva soldați furioși au săpat sub temelia bisericii, de ambele părți, și au minat-o. Tocmai în clipa când urma să se declanșeze explozia, părintele Daniil a observat, a alergat la ei și, căzând în genunchi în fața lor, îi ruga cu multe lacrimi să nu distrugă biserica. „Mai bine omorâți-mă pe mine, dar nu distrugeți biserica asta veche de 400 de ani!”. Și nu voiau soldații să se milostivească de lacrimile bunului stareț. Atunci el, sfâșiat de durere, a îngenuncheat alături de minele pregătite de soldați și, înălțând mâinile în sus, se ruga cu strigăte la înduratul Dumnezeu să facă o minune și să salveze sfânta biserică: „Auzi-mă, Doamne, ai milă de robul Tău și salvează din mâinile oamenilor biserica Ta! Maica Domnului, cruță biserica aceasta și-o acoperă cu cinstitul tău omofor!”.

Și iată că Dumnezeu și Maica Domnului au primit rugăciunea părintelui Daniil, că în clipa când el se ruga și plângea lângă zidul bisericii, s-a auzit de undeva un zgomot, soldații s-au înfricoșat și s-au retras în dosul chiliilor. Atunci părintele Daniil a fugit după ei, rugându-i cu lacrimi în ochi să scoată minele de sub biserică. Și s-au învoit soldații, cu condiția să le dea vin. Deci le-a dat ultimii doi litri de vin pe care-i avea pentru slujbă. Apoi au scos minele și au plecat. Iar bătrânul a

făcut toată noaptea priveghere de mulțumire și a doua zi a săvârșit Sfânta Liturghie cu oțet, că nu mai avea vin.

După ce a trecut pustiirea și războiul, părintele Daniil povestea cu lacrimi la părinți și mireni cum a scăpat mănăstirea de distrugere, devenind astfel al doilea ctitor alături de Alexandru Lăpușneanu.

În ultimii douăzeci de ani ai vieții sale, părintele Daniil a avut o singură ascultare. Aceea de preot slujitor și duhovnic. Zilnic sfătuia, mângâia, împărțea milostenie, îi îndemna pe toți la mântuire, se bucura și plângea cu fiecare.

Odată l-au văzut părinții plângând în pragul bisericii.

– De ce plângi, părinte Daniil? l-au întrebat ei.

– Mi-i milă de oameni și plâng că nu pot face atâta bine câtă dragoste am!...

Ori de câte ori vedea suferinzi, sărmani, țărani veniți la mănăstire cu traista în spate, de departe lăcrima de bucurie și de milă pentru credința și dragostea lor. Dragostea părintelui Daniil pentru oameni era izvorâtă dintr-o aleasă trăire duhovnicească, căci sfinția sa nu se ruga numai la biserică, ci și în chilie avea o nevointă deosebită. Totul era simplu, modest și curat. O chilie sărăcăcioasă, un pat tare de scânduri, câteva icoane în perete, câteva cărți pe masă și câteva haine negre în cui, iată tot inventarul părintelui Daniil. Ziua era plecat mai mult la biserică și la diverse ascultări. Noaptea, în schimb, se ruga mult în chilie, făcând sute de metanii și mii de închinăciuni cu rugăciunea lui Iisus. Și era foarte sănătos și sprinten la trup părintele Daniil. Chiar când avea 80 de ani făcea același canon de metanii și închinăciuni ca în anii tinereții.

Pentru bunătatea și nevoința sa, a primit de la Dumnezeu darul vindecării bolnavilor cu puterea sfintelor sale rugăciuni. Mai ales pe copiii bolnavi îi vindeca părintele Daniil, citindu-le molitfele Sfântului Vasile cel Mare. De aceea în ultimii zece ani ai vieții sale ajunsese renumit în partea locului. Era numit „părintele mamelor și al copiilor”. Odată a venit la mănăstire o mamă din satul Găinești cu copilul bolnav.

– Părinte Daniil, citește ceva copilului meu că este tare bolnav. Mă tem să nu moară.

– Lasă, mamă, nu mai plânge, că ți-l vindecă Maica Domnului. Adă copilul în biserică la citit. Mai adă-l și la miezul nopții, vină și a treia oară dimineața la ora șase.

După ce a stat la slujbe, părintele i-a spus:

– Ei, acum adă-l să-l împărtășesc și du-te cu el acasă, că se face sănătos. După o zi a venit din nou femeia la mănăstire și a bătut în ușa chiliei părintelui Daniil.

– Părinte, s-a vindecat copilul meu!

– Slavă lui Dumnezeu, mamă. Mulțumește Maicii Domnului.

Dar părintele Daniil era și pentru călugări un bun duhovnic și sfetnic. Fiecare dintre frați și părinți găsea la nonagenarul duhovnic un cuvânt de mângâiere, un sfat înțelept de om bătrân, un zâmbet curat și părintesc.

– Hai, draguță, intră în chilie! – era primul cuvânt cu care îi întâmpina pe frații din mănăstire. Apoi te asculta cu multă răbdare, îți cuprindea capul în palmele sale destul de vioaie, te săruta pe frunte, părintește, și-ți spunea:

– Ai răbdare, draguță. Nu pune toate la inimă. Așa-i în viața asta: ispite, încercări, boală, suferință. Altfel nu ne putem mântui. Frăția ta fă ascultare cu dragoste, nu lipsi niciodată de la Utrenie, spovedește-te mai des, iartă pe toți și vei avea multă liniște în mănăstire. Așa, draguță, ascultă pe bătrânul și nu vei greși... Apoi te binecuvânta și te slobozea cu pace, urmărindu-te cu privirea până te depărta de la dânsul.

Odată un frate s-a hotărât să plece din mănăstire. Se mărturisea la părintele Daniil. Când a auzit bătrânul, s-a întristat mult și se silea mereu să-l liniștească, pentru ca să nu plece. Însă în cele din urmă fratele nu l-a ascultat și a plecat. Atunci îl puteai vedea pe părintele Daniil plângând zilnic după fiul său duhovnicesc căzut din ascultare. Într-o zi l-a văzut un părinte stând pe o piatră mare în grădină, plângând.

– Ce faci aici, părinte Daniil? De ce plângi?

– *Cel ce va face din rău bun* – zice Duhul Sfânt – *ca gura mea va fi...*, iar eu nu am putut face acest lucru cu fratele acesta care a plecat din mănăstire... Și a început din nou a plânge. Mai târziu ucenicul său s-a întors din nou la mănăstire, pricinuind mare bucurie bunului său părinte duhovnicesc. Iată câtă grijă avea părintele Daniil de mântuirea altora.

În primăvara anului 1968 părintele Daniil avea 90 de ani. Puterile îi slăbeau din zi în zi. Totuși, de la biserică nu a lipsit până în ultimele ceasuri. Cu o zi înaintea Învierii Domnului s-a dus la ucenicul său, protosinghelul Emilian, și i-a zis:

– Părinte Emilian, mă cheamă Împăratul să mă duc la El. Împărtășește-mă cu Preacuratele Taine și să porți grijă de sufletul meu...

– Cum, părinte Daniil, ne lași chiar în aceste zile frumoase ale Paștelui?

– Da. Acum mă cheamă Domnul... Am trăit destul pe pământ! Apoi a intrat în chilia sa, s-a culcat pe pat, iar a doua zi, de Sfintele Paști, părintele Daniil a adormit cu pace, în vârstă de 90 de ani, dându-și sufletul în mâinile lui Dumnezeu. A fost plâns de tot soborul și de numeroși credincioși care l-au petrecut pe ultimul său drum.

ARHIMANDRITUL
MINA PRODAN

Mănăstirea Neamț
(1883-1970)

Arhimandritul Mina Prodan a fost una din marile figuri ale monahismului nostru contemporan. S-a născut în comuna Andrieșeni, județul Iași, în anul 1883, din părinți agricultori. Primele învățături de credință le-a primit de la bunii săi părinți, Luca și Axinia, de la preotul satului, de la școală și din citirea sfintelor cărți. Apoi vizitarea Mănăstirii Neamț, ca pelerin, în fiecare an, la zi de hram, când vin zeci de mii de credincioși, i-a

mișcat atât de mult inima, încât se hotărăște să se facă monah.

La data de 10 octombrie 1902 intra pe poarta Mănăstirii Neamț un tânăr de 19 ani cu desaga în spate. Era fratele Mihalache Prodan.

– Pentru ce ai venit, frate, la mănăstire? l-a întrebat arhiereul Narcis Crețulescu, starețul Mănăstirii Neamț.

– Voiesc să mă fac călugăr, cu ajutorul lui Dumnezeu, a răspuns tânărul cu glas hotărât.

Ani de zile a fost ucenic la venerabilul stareț al lavrei Neamțului. În toate însă a dat dovadă de supunere fără cârtire, de smerenie, de râvnă spre cele dumnezeiești, și mai ales de multă dragoste pentru biserică. În martie 1910 a fost călugărit, iar în anul 1913 s-a învrednicit de treapta diaconiei și a preoției. De la început, ieromonahul Mina Prodan s-a dovedit a fi un mare liturghisitor și un bun predicator. La biserică era neobosit. În chilie, foarte iubitor de pravilă, nevoitor la post, rugăciune, metanii și priveghere. Ceasuri întregi din noapte le petrecea cu citirea Sfintelor Scripturi, din care scotea mereu caiete pline cu însemnări. Pentru aceasta l-a împodobit Dumnezeu și cu darul prediciei și al călăuzirii poporului. Cuvintele lui mișcau sufletele tuturor, scoteau lacrimi, îndemneau pe mulți la pocăință. Iată cum a ajuns părintele Mina duhovnic renumit încă din tinerețe, căutat de mulți credincioși.

În scurtă vreme este trimis preot misionar la un sat de lângă orașul Piatra Neamț. Acolo a făcut un adevărat apostolat, căci în câțiva ani a deșteptat mii de oameni la credință, a împăcat multe familii dezbinat, a crescut sute de copii în frica de Dumnezeu. Îl iubea tot satul ca